ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร*

THE ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING TEACHERS' TEAMWORK IN THE SAMUT SAKHON PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ศศิธร ธรรมเกษตรศรี[1], อุไรรัตน์ แย้มชุติ[2] และ วิเชียร อินทรสมพันธ์[3]

Sasitorn Thamkasatsri[1], Urairat Yamchuti[2] and Wichian Intarasompun[3]

[1-2]มหาวิทยาลัยธนบุรี และ [3]มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

[1-2]Thonburi University and [3]Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: Pstpooz@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของครู 3) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในปีการศึกษา 2568 จำนวน 333 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการประเมินผลการสอนของครู ส่วนด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) การทำงานเป็นทีมของครู โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความร่วมมือ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการประสานงาน ส่วนด้านความคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนายตามลำดับมากที่สุด ด้านมุมมองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร (X_1) ด้านการประเมินผลการสอนของครู

* Received 28 June 2026; Revised 29 July 2026; Accepted 30 September 2026

(X_4) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน (X_2) ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (X_3) และด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู (X_5) สามารถร่วมกันทำนายการทำงานเป็นทีมของครู ได้ร้อยละ *72*.00 (R^2= 0.720)

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา, การทำงานเป็นทีมของครู, สถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, การบริหารงานวิชาการ

Abstract

The purposes of this research were to: 1) examine the level of academic leadership of school administrators; 2) investigate the level of teachers' teamwork; and 3) study the academic leadership of school administrators affecting teachers' teamwork in schools under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office. The sample consisted of 333 school administrators and teachers 2025 academic year. The sample was selected using stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The research findings revealed that: The overall level of academic leadership of school administrators was at the highest level. When considering each aspect, planning for teachers' professional development had the highest mean score, followed by teacher instructional evaluation, while program organization for students with special needs had the lowest mean score.

The overall level of teachers' teamwork was at the highest level. Considering each aspect, cooperation had the highest mean score, followed by coordination, whereas creativity had the lowest mean score.

The academic leadership of school administrators significantly affected teachers' teamwork at the .05 level of statistical significance. The predictive variables, ranked by their influence, were curriculum change orientation (X_1), teacher instructional evaluation (X_4), student learning assessment (X_2), special needs program management (X_3), and planning for teachers' professional development (X_5). These variables jointly predicted teachers' teamwork, accounting for 72.00 percent of the variance (R^2 = 0.720).

Keywords: Academic Leadership of School Administrators, Teachers' Teamwork, Schools under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office, School Academic Administration

บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ดังนั้น สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของการศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารมีบทบาทในการกำหนดทิศทางทางวิชาการ พัฒนาหลักสูตร และสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ (Seyfarth, 1999) ขณะเดียวกัน การทำงานเป็นทีมของครูเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการจัดการศึกษา เนื่องจากช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวางแผนร่วมกัน และการพัฒนานวัตกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิผลต้องอาศัยการสื่อสารที่ชัดเจน และบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสม (Romig, 1996) นอกจากนี้ งานวิจัยของ กรรณิการ์ ประดิษฐ์ (2560) กาญจนา สุระคำ (2562) และทนงศักดิ์ รักษาศิริ (2564) ยังพบสอดคล้องกันว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการทำงานเป็นทีมของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ส่งผลให้สถานศึกษาต้องรองรับผู้เรียนที่มีความแตกต่างด้านภาษา วัฒนธรรม และพื้นฐานครอบครัว ขณะเดียวกัน ครูในพื้นที่ยังเผชิญกับภาระงานด้านธุรการ การดำเนินงานตามนโยบาย และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้การวางแผน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการทำงานเป็นทีมดำเนินได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ แม้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง แต่ผลการวิจัยในพื้นที่ยังสะท้อนว่าการพัฒนาสมรรถนะครูและคุณภาพการปฏิบัติงานยังต้องอาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหารและการเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครูอย่างเป็นระบบ จึงทำให้การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูมีความสำคัญต่อการ

ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครอย่างยั่งยืน(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2568)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการและเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครู อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและคุณภาพผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพยากรณ์ มีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2568 จำนวน 333 คน จากประชากร 1,990 คน กำหนดขนาดจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการคำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane และสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ อำเภอ เป็นชั้นในการแบ่ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสำรวจรายการ (Checklist) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 5 ด้าน 30 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านมุมมองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร จำนวน 6 ข้อ 2) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน จำนวน 5 ข้อ 3) ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 7 ข้อ 4) ด้านการประเมินผลการสอนของครู จำนวน 6 ข้อ 5) ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู จำนวน 6 ข้อ มีลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) โดยกำหนดระดับของแบบสอบถาม ตามแนวทางการสร้างเครื่องมือของลิเคิร์ท (Likert's five Rating Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครมีจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 5 ด้าน 24 ข้อ ประกอบด้วย 1) การติดต่อสื่อสาร จำนวน 5 ข้อ 2) ความร่วมมือ จำนวน 4 ข้อ 3) การประสานงาน จำนวน 5 ข้อ 4) ความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 5 ข้อ 5) การปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง จำนวน 5 ข้อ มีลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) โดยกำหนดระดับของแบบสอบถาม ตามแนวทางการสร้างเครื่องมือของลิเคิร์ท (Likert's five Rating Scale)

3. การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ต่อมาได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 แล้วจึงนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร จากนั้นนำแบบสอบถามส่งไปยังสถานศึกษาให้กับครูและผู้บริหาร เพื่อให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม และส่งแบบสอบถามออนไลน์ที่สร้างโดยแอปพลิเคชัน Google Forms ผ่านช่องทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเพื่อเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครู รวมทั้งสิ้น 333 ฉบับ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองและตรวจสอบข้อมูลจาก Google Form พร้อมติดตามสถานศึกษาที่ยังไม่ส่งแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนที่กำหนด จนได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 333 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล จัดเตรียมข้อมูล และนำไปวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ตอบกลับคืนมาตรวจสอบความถูกต้อง จัดระเบียบ และวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามนำเสนอด้วยความถี่และร้อยละ

ส่วนข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการ และการทำงานเป็นทีมของครูวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมแปลความหมายตามขอบเขตของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2556) ที่แบ่งระดับค่าเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับตั้งแต่น้อยที่สุดถึงมากที่สุด สำหรับการทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาผลของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร แสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ภาพรวม (**n=333**)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา		$\overline{X}$	**S.D.**	**ระดับ**	**ลำดับที่**
1.	ด้านมุมมองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร	4.62	0.61	มากที่สุด	4
2.	ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน	4.62	0.58	มากที่สุด	3
3.	ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.57	0.72	มากที่สุด	5
4.	ด้านการประเมินผลการสอนของครู	4.64	0.55	มากที่สุด	2
5.	ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู	4.67	0.54	มากที่สุด	1
	รวม	**4.62**	**0.61**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.62 ,S.D. = 0.61)

เมื่อพิจารณาตามตารางเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด($\overline{X}$ = 4.67 ,S.D. = 0.54) รองลงมาได้แก่ ด้านการประเมินผลการสอนของครู ($\overline{X}$ = 4.64 ,S.D. = 0.55) ส่วนด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.57 ,S.D. = 0.72)

2. ระดับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร แสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม (n = 333)

	การทำงานเป็นทีมของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1.	การติดต่อสื่อสาร	4.59	0.55	มากที่สุด	3
2.	ความร่วมมือ	4.64	0.58	มากที่สุด	1
3.	การประสานงาน	4.60	0.61	มากที่สุด	2
4.	ความคิดสร้างสรรค์	4.57	0.64	มากที่สุด	5
5.	การปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง	4.59	0.60	มากที่สุด	4
	รวม	**4.60**	**0.60**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60 ,S.D. = 0.60)

เมื่อพิจารณาตามตารางเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความร่วมมือ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ =4.64, S.D. = 0.58) รองลงมาได้แก่ ด้านการประสานงาน ($\bar{X}$ =4.60, S.D. = 0.61) ส่วนด้านความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.64)

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร แสดงได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร (n = 333)

ตัวแปรทำนาย	b	β	t	p
1. ด้านมุมมองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร (X_1)	1.248	0.423	10.821**	.000
2. ด้านการประเมินผลการสอนของครู (X_4)	1.023	0.300	6.666**	.000
3. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน (X_2)	0.438	0.113	3.596**	.000
4. ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (X_3)	0.377	0.185	4.280**	.000
5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู (X_5)	0.239	0.068	2.205*	.028
6. ค่าคงที่ (Constant)	18.357	-	4.560**	.000
$R = 0.849$, $R^2 = 0.720$, $R^2_{adj} = 0.716$, $F = 168.030$ $df1 = 5$, $df2 = 326$, $Sig. < 0.05$, $SE_{est.} = 5.027$, $a = 18.357$				

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดของงานวิจัย ด้านมุมมองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร (X_1) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน (X_2) ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (X_3) ด้านการประเมินผลการสอนของครู (X_4) ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู (X_5) สามารถร่วมกันทำนายตัวแปรการทำงานเป็นทีมของครู ได้ร้อยละ 72 (R^2 = 0.720) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อปรับค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ที่มีค่าเท่ากับ 5.027 (SE_{est} = 5.027) พบว่า ปัจจัยทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายตัวแปรการทำงานเป็นทีมของครู ได้ถึงร้อยละ 72 (R^2_{adj} = 0.716) ส่วนอีกร้อยละ 28 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นที่ไม่นำมาเป็นตัวแปรอิสระในการศึกษาครั้งนี้ ตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนายสูงสุด คือ ด้านมุมมองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร (X_1) (β = 0.423) รองลงมา ได้แก่ ด้านการประเมินผลการสอนของครู (X_4) (β = 0.300) และต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู (X_5) (β =0.068)

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยครั้ง นี้สามารถอธิบายตามลำดับของสรุปผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1.จากผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด เมื่อมีการพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ด้านที่สูงสุด คือ ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู รองลงมาคือ ด้านการประเมินผลการสอนของครู ส่วนด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนผ่านการพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการประเมินผลการสอนของครู ซึ่งสะท้อนถึงการกำกับ ติดตาม และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ส่วนด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีข้อจำกัดด้านบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ งบประมาณ และทรัพยากรสนับสนุนเฉพาะทางทำให้การดำเนินงานด้านการดูแลและพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษยังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร ซึ่งผลงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุรางค์ รัฐปรัชญา ปะตาทะยัง (2566) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติคุณ รักษาพล (2564) พบว่า ภาวะผู้นำ

ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยโมรา-รูอาโน และคณะ (Mora-Ruano et al.,2021) ที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารส่งเสริมการทำงานร่วมกันของครู ทั้งการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้และความร่วมมือเชิงวิชาชีพ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

2. จากผลการวิจัย พบว่าการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด การพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ด้านที่สูงสุด คือ ด้านความร่วมมือ รองลงมาคือ ด้านการประสานงาน ส่วนด้านความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูในสถานศึกษามีการปฏิบัติงานร่วมกันภายใต้เป้าหมายและพันธกิจเดียวกัน โดยได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้บริหารให้เกิดการมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ และการดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ด้านความร่วมมือมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการประสานงาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล และการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบภายในสถานศึกษา ส่วนด้านความคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติงานของครูยังต้องดำเนินการภายใต้ระเบียบ แนวปฏิบัติ และภาระงานที่ค่อนข้างมาก ส่งผลให้มีโอกาสในการคิดค้นหรือพัฒนาวิธีการทำงานใหม่ ๆ ร่วมกันน้อยกว่าด้านอื่น แม้ว่าจะยังอยู่ในระดับมากที่สุดก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทนงค์ รักษาศิริ (2564)พบว่า ระดับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรนิภา ออทอลาน (2566) พบว่า การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ คอลเลค ชูสเตอร์ ฮาร์ทมันน์ และเกรเซล (Kolleck, Schuster, Hartmann, & Gräsel, 2021) ที่พบว่า การทำงานเป็นทีมของครูเกิดจากความไว้วางใจ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และความร่วมมือทางวิชาชีพภายในโรงเรียน

3. จากผลการวิจัย พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งได้แก่ ด้านมุมมองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร (X_1) ด้านการประเมินผลการสอนของครู (X_4) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน (X_2) ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (X_3) และด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู (X_5) สามารถพยากรณ์ การทำงานเป็นทีมของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ได้ร้อยละ 72 เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ติดตามประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูเกิดความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกัน มีการประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และปฏิบัติงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานของสถานศึกษาโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา สุระคำ

(2562) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีมของครูโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อการทำงานเป็นทีมของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ ด้านมุมมองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตรเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูมากที่สุด ขณะที่ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และด้านความคิดสร้างสรรค์ของการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครควรกำหนดนโยบายส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ และการสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันของครู นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาสมรรถนะด้านการนิเทศ ติดตาม และการให้ข้อเสนอแนะเชิงสร้างสรรค์ รวมถึงส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร เพื่อสนับสนุนการทำงานเป็นทีมของครูให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งสถานศึกษาควรส่งเสริมการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) อย่างเป็นระบบ โดยเปิดโอกาสให้ครูร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ปัญหา พัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ สังเกตชั้นเรียน และสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์ และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู ขยายขอบเขตการศึกษาไปยังพื้นที่อื่น ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการที่สามารถส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของครูและการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรรณิการ์ ประดิษฐ์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2564). สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

กาญจนา สุระคำ. (2562). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา.

กิตติคุณ รักษาพล. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา.

ทนงค์ รักษาศิริ. (2565). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.

พรรนิภา ออทอลาน. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา.

ศุรางค์ รัฐปรัชญา ปะตาทะยัง. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. (2568). รายงานผลการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด. สมุทรสาคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

Kolleck, N., Schuster, J., Hartmann, U., & Gräsel, C. (2021). Teachers' professional collaboration and trust relationships: An inferential social network analysis of teacher teams. Research in Education, 111(1), 89–107. https://doi.org/10.1177/00345237211031585

Mora-Ruano, J. G., Schurig, M., & Wittmann, E. (2021). Instructional leadership as a vehicle for teacher collaboration and student achievement: What the German PISA 2015 sample tells us. Frontiers in Education, 6, Article 621308. https://doi.org/10.3389/fedu.2021.626213

Romig, D. A. (1996). Breakthrough teamwork: Outstanding results using structured teamwork. Chicago, IL: Irwin Professional Publishing.

Seyfarth, J. T. (1999). The principal: New leadership for new challenges. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.